C/2024/6020

23.10.2024 г.

Становище на Европейския икономически и социален комитет

Цифровизация на енергийния сектор: балансиране на възможностите и рисковете за европейските потребители

(становище по собствена инициатива)

(C/2024/6020)

Докладчик: **Kęstutis KUPŠYS**

Съветник	Marine CORNELIS (на докладчика)
Решение на Пленарната асамблея	15.2.2024 г.
Правно основание	Член 52, параграф 2 от Правилника за дейността
Компетентна секция	„Транспорт, енергетика, инфраструктури, информационно общество“
Приемане от секцията	21.6.2024 г.
Приемане на пленарна сесия	11.7.2024 г.
Пленарна сесия №	589
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	187/2/1

1. Заключения и препоръки

1.1. Цифровите инструменти предоставят огромни възможности, по-специално за улесняване на производството, гъвкавостта на потреблението и декарбонизацията на енергийния сектор. Те обаче рискуват да усложнят допълнително функционирането на вече изключително сложните енергийни пазари и да ги направят още по-сложни за разбиране от малките потребители на енергия като домакинствата и микро- и малките предприятия. Енергията би трябвало да остане достъпна, регулируема и лесна за използване. Потребителите следва да могат да избират цени, договори и услуги за клиенти по начина, по който са го правили преди цифровизацията.

1.2. Приоритет трябва да бъде киберсигурността на данните на потребителите. Цифровизацията засилва необходимостта от създаване на динамични разпоредби за защита на потребителите, адаптирани към новия контекст и участниците в сектора, които може да не са непременно „конвенционалните“ участници в енергийния сектор или може да нямат пряк контакт с потребителите.

1.3. Цифровизацията на енергийните системи не трябва да се осъществява за сметка на най-уязвимите слоеве на нашите общества, особено на тези, които вече са жертва на енергийна бедност или цифрово разделение. Тъкмо напротив, от решаващо значение е да се осигурят гаранции за отчетност сред различните заинтересовани страни и да се гарантират еднакви условия на конкуренция. Местните участници и власти играят ключова роля за преодоляването на цифровото разделение.

1.4. Въпреки че инструменти като изкуствения интелект (ИИ) и технологиите на децентрализирания регистър могат да подпомогнат работата на регулаторните органи, органите за алтернативно решаване на спорове (АРС) и организациите на потребителите, като идентифицират моделите и недостатъците в изпълнението и прилагането на правата на потребителите, тези инструменти не са непогрешими. Потребителите следва винаги да имат право на човешки надзор за проверка и наблюдение на практиките на участниците в енергийната и цифровата сфера.

1.5. За да могат наистина да се възползват от управлението на потреблението, потребителите трябва да инсталират комуникационно оборудване и инфраструктура, като интелигентни измервателни уреди и свързани домакински уреди, които трябва да бъдат достъпни за закупуване и използване, устойчиви и проектирани основно с оглед на интересите на ползвателите. ЕИСК препоръчва да се възприеме балансиран подход, съсредоточен върху приобщаващото и достъпно проектиране, а предоставянето на по-усъвършенствани и очевидно по-скъпи цифрови инструменти да се допълни с мерки за подобряване на информираността на домакинствата в областта на енергийната ефективност.

1.6. На работниците следва да се осигури обучение, включително чрез академии за нулеви нетни емисии, които да започнат да функционират възможно най-скоро и да бъдат популяризирани сред всички заинтересовани страни, с акцент върху уменията в областта на енергийната ефективност.

1.7. В качеството си на представител на организираното гражданско общество в ЕС ЕИСК следва да бъде поканен да се присъедини към работните групи и кръглите маси относно управлението на горепосочените интелигентни енергийни системи. В частност ЕИСК настоятелно призовава Комисията да засили усилията си за създаване на експертна група на ЕС по въпросите на интелигентната енергетика.

2. **Контекст**

2.1. В публикувано през 2022 г. ([1]) съобщение Европейската комисия очерта настоящата ситуация в енергийния сектор и предложи начини за поставяне на битовите потребители на преден план и в центъра на цифровизацията на енергийната система. Комитетът публикува съответното становище през 2023 г. ([2])

2.2. Съобщението даде някои насоки относно посоката, която трябва да се следва, за да се защитят правата на потребителите в пресечната точка между енергийната и цифровата сфера. В това отношение ключова роля играе цялостното регулиране на защитата на потребителите в ЕС; цифровизирането на енергийния сектор обаче повдига допълнителни въпроси: добавянето на цифрово измерение означава допълнителна сложност, а инструментите, разработени за „аналоговата ера“, може да не са подходящи за целта ([3]) в цифровата ера. Правната рамка на ЕС защитава правата на потребителите, но според съобщението прилагането ѝ е бавно.

2.3. В областта на защитата на потребителите Европейската комисия предприе някои стъпки в правилната посока, например като прие акт за изпълнение за подобряване на достъпа до данни от измерването и данни за потреблението през 2023 г. ([4]) Остава да се види доколко успешни ще са подобни инициативи на равнището на ЕС и колко дълбоко вкоренена ще се окаже инерцията на „традиционния“ енергиен сектор. Възникват нови възможности за бизнес, но за да се отговори на необходимия темп на промяна, е жизненоважно да се развиват уменията: Европа се нуждае на първо място от квалифицирана работна сила, за да се въведат цифрови устройства. От съществено значение е също така да се предоставя изчерпателна информация и да се образоват потребителите на равнището на домакинствата и малките предприятия как да се възползват по най-добрия начин от всички възможности, които предлага цифровизацията. Важно е да се признае, че енергетиката е изключително сложен сектор, който може да бъде труден за разбиране дори за потребители с определено ниво на специализирани познания.

2.4. Публикувани бяха множество проучвания и документи за политиката, в които се предоставя информация за начините за защита и овластяване на потребителите с помощта на цифровизацията. Предложените концепции и основни понятия, използвани в такива проучвания, се отнасят до защитата на данните и овластяването на потребителите, интелигентните мрежи и измервателни уреди, споделянето на енергия и търговията между партньори, реакцията на потреблението, интелигентните градове и интелигентните сгради и др. Широко разпространено е схващането, че възможностите надхвърлят рисковете.

2.5. ЕИСК има за цел да допринесе за текущия дебат, като се съсредоточи върху начина, по който обществените действия в областта на цифровите и енергийните системи биха могли да създадат по-приобщаващо бъдеще, в което всеки да се чувства сигурен, а домакинствата да се възползват от предимствата на новите технологии. Цифровизацията от страната на потребителите (потреблението) става все по-важна с оглед на екологичния преход, тъй като дава възможност на потребителите да разбират по-добре своето въздействие върху енергийния преход и да участват активно в него: те могат да се възползват от динамиката на енергийните пазари, да подобряват енергийната ефективност, да използват енергия от възобновяеми източници и да прилагат практики за енергийна достатъчност.

3. **Превръщане на силните страни във възможности**

3.1. В бързо променящия се пейзаж на европейския енергиен сектор цифровизацията се очертава като нож с две остриета. От една страна, тя обещава безпрецедентна ефективност, овластяване на потребителите и път към устойчиво енергийно бъдеще. Усъвършенстваните интелигентни мрежи, данните за потреблението на енергия в реално време (водещи до по-широко възприемане на гъвкавост на потреблението на равнище домакинства) и основаните на ИИ системи за управление на енергията могат да преобразуват коренно взаимодействията на потребителите със съвременните енергийни системи. В момента тяхното въвеждане е в застой в много държави членки, което възпрепятства предприемането на адекватни мерки в отговор на енергийната бедност и безпроблемната интеграция на произвеждащите потребители и енергийните общности в мрежата.

([1]) COM(2022) 552 final.
([2]) Становище на Европейския икономически и социален комитет относно съобщението на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно „Цифровизиране на енергийната система — план за действие на ЕС“ (ОВ C 184, 25.5.2023 г., стр. 93).
([3]) Справедливост в цифровата среда — проверка за пригодност на законодателството на ЕС за защита на потребителите.
([4]) Комисията прие нов акт за изпълнение за подобряване на достъпа до данни от измерването и данни за потреблението.

3.2. Тези иновации имат потенциала да демократизират достъпа до енергия, да намалят разходите и да допринесат значително за целите на Европейския зелен пакт. Гражданите и предприятията в ЕС са в добра позиция да проучват и възприемат нови технологии, които вече са налични; в глобален контекст нашият континент е относително напреднал по отношение на цифровата свързаност, достъпа до мрежи и общото равнище на осведоменост на домакинствата.

3.3. Друго предимство е това, че цифровизацията може не само да подобри навлизането на възобновяеми енергийни източници и устойчивостта на мрежата, но и да доведе до икономически ползи за потребителите, да повиши социалното сближаване и да намали енергийната бедност. Като цяло цифровизацията засилва интеграцията и взаимодействието между различните заинтересовани страни, което позволява на потребителите да получат по-голям достъп до местни и възобновяеми енергийни ресурси и да извлекат по-голяма полза от тях.

3.4. Интелигентните мрежи и цифровизацията играят решаваща роля за декарбонизацията на енергетиката. Те позволяват по-ефективно управление на енергийните ресурси, улесняват интегрирането на енергията от възобновяеми източници и оптимизират потреблението, по-специално чрез анализ на данни в реално време и автоматизация. Интелигентните мрежи могат да повишат стабилността и надеждността на мрежата, реагирайки автоматично на промените в системата. Те представляват отличен инструмент за укрепване на инфраструктурата с оглед на преодоляването на редица предизвикателства, свързани с достъпа до енергия, енергийната бедност и изменението на климата ([5]). С течение на времето цифровите инструменти могат да намалят оперативните и енергийните разходи чрез подобряване на ефективността на системата и намаляване на натиска при върхово потребление.

3.5. Цифровизацията, по-специално чрез автоматизацията на ИИ, интернет на предметите (включително съвместен) и анализа на данни, дава възможност за наблюдение на производството и потреблението на енергия в реално време, което е от първостепенно значение за балансиране на търсенето и предлагането, без да се прибягва до енергийни източници с висок въглероден отпечатък. Цифровите инструменти могат да подобрят устойчивостта на енергийните системи срещу физически и киберсмущения, като осигурят способности за бързо реагиране. Въпреки че цифровата трансформация стои зад иновативните бизнес модели и услуги в енергийния сектор, като например доставчиците на агрегирани услуги, не бива да се забравя, че енергията е основна услуга и достъпът до нея трябва да остане обществено право.

3.6. Цифровите инструменти могат да предоставят на потребителите подробни данни за потреблението на енергия, като така им позволяват да вземат информирани решения относно моделите си на потребление. Цифровизацията играе роля и в отношенията между потребителите и предоставящите комунални услуги (оператори на разпределителни системи (ОРС), доставчици и доставчици на агрегирани услуги), например при подписването на договори и предоставянето на потребителски услуги.

3.7. Цифровите инструменти могат да подпомогнат и вземането на решения при изготвянето на политики, насочени в по-голяма степен към потребителите, особено планове за действие в областта на енергийната бедност. Трябва да бъдат създадени протоколи за комуникация и обмен на данни относно потреблението на енергия между операторите на разпределителни системи/доставчиците и органите, за да се подпомогне идентифицирането на уязвимите потребители и следователно целенасочената енергийна подкрепа, особено за тези, които се намират в скрита енергийна бедност.

3.8. Чрез цифрови инструменти и интелигентни технологии гъвкавостта на потреблението би могла да намали потреблението на електроенергия от домакинствата в ЕС с над 71 милиарда евро годишно до 2030 г. ([6]) Чрез разработването на приобщаващи мерки за гъвкавост на потреблението можем да създадем възможности за множество преки ползи за уязвимите групи от населението. Участието в тези мерки следва да бъде лесно и без стрес, те следва да поддържат комфорт и благосъстояние и да бъдат интегрирани с мерки за защита на цените и социална подкрепа. Ключът към успешното прилагане на гъвкавостта на потреблението се крие в това до колко предоставя повече възможности на потребителите, намалява разходите за енергия и допринася за цялостната ефективност и устойчивост на енергийната система.

3.9. Някои усъвършенствани цифрови устройства може да „подплашат“ потребителите, вместо да насърчат тяхната ангажираност, тъй като може да включват твърде много опции, които не са от съществено значение. Разпространението на такива инструменти и високите разходи за тяхното закупуване и използване могат да доведат до недоверие. ЕИСК препоръчва да се възприеме балансиран подход, съсредоточен върху приобщаващото и достъпно проектиране, а предоставянето на по-усъвършенствани и очевидно по-скъпи цифрови инструменти да се допълни с мерки за подобряване на информираността на домакинствата в областта на енергийната ефективност. Комитетът предлага също така да се въведе процедура за одитни проверки, за да се гарантира спазването на горепосочения принцип.

3.10. В резолюцията на Европейския парламент относно технологиите на разпределен регистър и блокверигите (P8_TA(2018)0373) се подчертава техният потенциал да направят гражданите по-силни чрез насърчаване на контрола на данните, намаляване на разходите за сделки и повишаване на прозрачността ([7]). Замяната на уязвимите централизирани бази данни с технологията на децентрализирания регистър (ТДР) би могла да даде на потребителите по-голяма увереност, че данните няма да бъдат променяни. Това се отнася за всички видове данни, които считаме за важни и които отразяват поведението на потребителите и договорните или извъндоговорните задължения, като данните за производството на енергия, потреблението, свързаните услуги и др.

([5]) https://www2.deloitte.com/xe/en/pages/energy-and-resources/articles/distribution-grid-investment-to-power-energy-transition.html.
([6]) https://smarten.eu/wp-content/uploads/2022/09/SmartEN-DSF-benefits-2030-Report_DIGITAL.pdf.
([7]) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2018-0373_BG.pdf.

3.11. Технологията на децентрализирания регистър изглежда особено обещаваща в контекста на споделянето на енергия и енергийните общности, а нейната полза за търговията между партньори е очевидна. Най-добрите практики в областта на прозрачността на управлението и ефективното използване на технологията на децентрализирания регистър в енергетиката следва да бъдат насърчавани сред академичните среди, доставчиците на технологии и потребителските групи, като се използват платформи за обмен и експертни групи.

4. **Отстраняване на системни слабости и управление на заплахите**

4.1. От друга страна, цифровизацията носи и осезаеми рискове. Трябва да бъдат ограничени поводите за безпокойство по въпроси като собствеността върху данните, суверенитета, управлението и неприкосновеността на личния живот, безопасността, сигурността и потенциалните кибератаки срещу енергийната инфраструктура, пропуските, липсата на правоприлагане и цифровото разделение, които могат да доведат до изоставане на уязвимите групи от населението.

4.2. Цифровизацията е сложен и скъпоструващ процес. Прилагането на цифрови технологии често изисква значителни първоначални инвестиции в инфраструктура и обучение. Цифровите системи усложняват допълнително управлението на енергията, което потенциално води до нови точки на срив.

4.3. Енергийната инфраструктура се счита за високорискова съгласно Законодателния акт за ИИ, както е посочено изрично в приложение III към този акт. Прекомерното разчитане на цифровите технологии може да направи енергийните системи уязвими на сривове в цифровата инфраструктура. Самата цифрова инфраструктура консумира енергия, което би могло донякъде да неутрализира повишаването на ефективността.

4.4. Предизвикателствата, породени от навлизането на квантови изчислителни технологии, излагат целостта на енергийната система на още по-голям риск ([8]). Продължаваме да вярваме, че операторите на мрежи и големите производители на енергия са наясно какво означава това за тях и че притежават отлични умения, които ще им позволят да се справят с „квантовото предизвикателство“. Използването на тази нова мощна технология от злонамерени участници обаче би могло да засегне и потребителите на равнището на отделна единица на потребление.

4.5. Цифровите инструменти остават до голяма степен недостъпни за много хора, въпреки че са сред основните елементи на приетите неотдавна енергийни политики на ЕС. Това повдига важен въпрос: разумно ли е да се цифровизираме, ако не разполагаме с достатъчно енергия на достъпни цени, за да започнем този процес? Енергийно бедните домакинства обикновено имат по-ограничен достъп до модерни енергийни технологии, включително до усъвършенствани цифрови решения, поради липса на знания и/или умения, ограничен инвестиционен капацитет и слаб стопански интерес към предоставянето на специфични решения за такива домакинства. Енергийните политики следва да са съсредоточени върху предоставянето и приемането на тези технологии от домакинствата в положение на енергийна бедност, тъй като те предоставят условията за намаляване на сметките за енергия.

4.6. За да се намали цифровото разделение, са необходими ръководени от промишлеността действия: в интерес на доставчиците е да се гарантира, че потребителите могат да се адаптират безпроблемно към променящите се вътрешни процеси и новите услуги; това обаче е възможно само ако потребителите разбират ползите от цифровизираното взаимодействие. Най-добрият начин да се върви напред е това взаимодействие да се направи просто и лесно: допълнителното прекомерно усложняване на услугите ще има обратен ефект, тъй като потребителите ще бъдат все по-малко склонни да приемат новаторски технологии.

4.7. Затова ЕИСК подчертава необходимостта да се гарантират справедливост и приобщаване още при проектирането. С оглед на цифровото разделение ЕИСК призовава за действия за повишаване на достъпността и приобщаващия характер на цифровите енергийни решения и платформи за всички потребители, включително уязвимите групи от населението. Това включва разработване на лесни за ползване цифрови инструменти, които да отговарят на различните потребности и да насърчават равния достъп до цифрови енергийни услуги. През 2022 г. само един от всеки десет в ЕС е ползвал свързани с интернет термостати, отчитащи потреблението устройства, осветителни тела, допълнителни модули за включване в електрическата мрежа или други свързани с интернет решения за енергийно управление в дома си ([9]). Между държавите от ЕС съществува огромна разлика: две трети от хората в Нидерландия ползват свързани с интернет решения за енергийно управление у дома си в сравнение с почти никой в Румъния и България.

4.8. Въпреки че като цяло е от полза за функционирането на енергийните пазари, гъвкавостта на потреблението сама по себе си е рисков продукт, тъй като прилагането на услуги за гъвкавост на равнището на домакинствата предполага потребителите да приемат обвързана с пазара плаваща тарифа, което може да доведе до прехвърляне на нестабилността на цените към домакинствата. Тъй като при такива обстоятелства потребителите разполагат с ограничени или никакви възможности за водене на преговори, това ги прави уязвими на ценови шокове и други неблагоприятни пазарни условия. ЕИСК отбелязва, че е необходимо да се въведат резервни механизми в случай на изключително по своята рядкост сътресение с катастрофални последици за сметките, плащани от потребителите.

([8]) https://www.smart-energy.com/industry-sectors/cybersecurity/preparing-the-power-grid-for-future-quantum-cyberattacks/.
([9]) Евростат, https://doi.org/10.2908/ISOC_IIOT_USE.

4.9. ЕИСК поддържа становището, че преките безвъзмездни средства и субсидиите играят роля в подкрепа на възприемането на цифрови технологии и цифрова инфраструктура, поне на ранния етап на приемане. Държавите, които са в дъното на класацията по възприемане на цифрови технологии, следва да получат целенасочена подкрепа за ускоряване на приемането на свързани с интернет решения за енергийно управление и необходимата инфраструктура, а участниците на пазара в тези държави следва да бъдат подложени на по-голям контрол, за да се гарантира, че спазват задълженията за цифровизация на равнището на ЕС и на национално равнище.

4.10. Добре известно е, че въвеждането на нови технологии и цифрови решения може да спомогне за постигане на значителни икономии на енергия и да предостави възможности за енергийна ефективност; първоначалните икономии обаче могат да доведат и до нарастване на потреблението ([10]). ЕИСК поддържа становището, че подобни ефекти могат да бъдат сведени до минимум с мерки за развитие на информираността на потребителите по енергийните въпроси, както и за интелигентна игровизация с акцент върху енергийната достатъчност.

4.11. Енергийният сектор следва да служи за пример и да прилага строги разпоредби за защита на личните данни, за да се защити информацията на потребителите и да се изгради обществено доверие. Приоритет следва да бъде осигуряването на достъп до технологии за широк кръг от групи и за най-маргинализираните. Регулаторните лаборатории биха могли да бъдат (пре)проектирани така, че да насочват действията на участниците, които ги използват, като се въведе задължителен „тест за уязвимост“ с цел максимално увеличаване на ползите от облекчения регулаторен режим. Така например при разработването на „интелигентен“ домашен уред или устройство първият въпрос е дали той може да устои на злонамерена кибератака в рамките на „аварийно изпитване“. Успоредно с това обаче тези устройства трябва да имат интуитивни интерфейси и дизайн, за да се гарантира, че в най-лошия случай дори най-слабо запознатите потребители са в състояние да предприемат необходимите действия и да избегнат най-лошите резултати.

4.12. За да се отговори на потенциалните етични опасения, свързани с използването на ИИ и големи информационни масиви в енергийния сектор, ЕИСК призовава за прилагането на строги секторни рамки. Те следва да поставят акцент върху етичното управление на ИИ и големите информационни масиви, като гарантират, че тези технологии се използват по начин, който зачита основните човешки ценности и правата на потребителите, както е планирано в Законодателния акт за ИИ.

4.13. Технологията на децентрализирания регистър все още не е реализирала по-широкия си потенциал в ежедневното практическо прилагане. Като признава значението на технологията на децентрализирания регистър за подсигуряването на енергийните данни и сделки и, оттам, за насърчаването на прозрачността и доверието, ЕИСК предпазливо подкрепя засиленото ѝ използване в приложения за цифрови енергийни сделки. Необходими са силен регулаторен надзор и предпазни мерки.

4.14. Цифровото и енергийното разделение често се предшестват от дълбоко вкоренени и предавани от поколение на поколение бедност и неравенство по отношение на възможностите. При въвеждането на финансови инструменти за смекчаване на това предизвикателство следва да се спазват принципите на справедливия преход. В основата на справедливия цифров преход е необходимостта да се оказва подкрепа на секторите и работниците, които са неблагоприятно засегнати от смущения в резултат на цифровизацията. Тази подкрепа, под формата на програми за преквалификация и финансова помощ, трябва да е насочена първо към най-уязвимите; тя не следва да създава нови дисбаланси. Очаква се всяка една от академиите за нулеви нетни емисии ([11]) да обучи по 100 000 учащи се в рамките на три години от създаването си; цифровизацията на енергийния сектор, с произтичащите от нея очевидни ползи за енергийната ефективност, е една от областите, върху които трябва да се съсредоточат тези все още нереализирани академии.

4.15. Въздействието на това „разделение в областта на цифровизацията на енергийния сектор“ може да бъде още по-мащабно от очакваното. Потребителите, оставени в периферията на цифровизацията на енергийния сектор, може да не са в състояние да се възползват от новите възможности и да участват ефективно в процеса на енергийния преход. Възникващото разделение между „напреднали потребители“/произвеждащи потребители и „традиционни потребители“ може да означава, че уязвимите потребители ще поемат относително по-голям дял от разходите на енергийната система. В този случай енергийният преход би бил несправедлив и регресивен по своя характер. Необходим е широк набор от мерки за гарантиране на подходящо приобщаване на потребителите, например мерки за приобщаващо проектиране и финансова достъпност, тъй като цифровизацията не е самоцел.

4.16. Въпреки че инструменти като ИИ могат да подпомогнат работата на регулаторните органи, органите за АРС и организациите на потребителите, като идентифицират моделите и недостатъците в изпълнението и прилагането на правата на потребителите, тези инструменти не са непогрешими. Потребителите следва винаги да имат право на човешки надзор за проверка и наблюдение на практиките на участниците в енергийната и цифровата сфера.

4.17. ЕИСК също призовава Европейския съюз да поеме водеща роля в разработването на международни стандарти за потребителите на цифрови енергийни услуги. За да може заплахите да бъдат превърнати във възможности в световен мащаб, е необходимо да се вземат под внимание най-добрите практики в други региони и те да се адаптират на местно равнище, като същевременно се насърчи по-нататъшното им популяризиране в международен план. Оглавяваните от ЕС усилия за постигане на възможно най-високи стандарти за защита на потребителите следва да се съсредоточат върху насърчаването на глобално сътрудничество за създаване на единен подход към цифровите права и задължения на потребителите.

([10]) https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2214629620302334.
([11]) Законодателният акт за промишленост с нулеви нетни емисии: ускоряване на прехода към неутралност по отношение на климата.

4.18. За постигането на тази цел от решаващо значение е сътрудничеството с ключови глобални партньори като Международната агенция по енергетика (МАЕ), Международната електротехническа комисия (IEC) и Световната федерация за интелигентна енергия (GSEF). Тези организации могат да предоставят ценна информация и подкрепа, като гарантират, че стандартите са всеобхватни и приобщаващи и отговарят ефективно на нуждите на потребителите на цифрова енергия в световен мащаб. Чрез това сътрудничество ЕС може да оглави усилията за хармонизиране на разпоредбите, подобряване на защитата на потребителите и насърчаване на устойчиви енергийни практики в световен мащаб.

Брюксел, 11 юли 2024 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Oliver RÖPKE